

*Івашко Юлія Вадимівна, доктор архітектури, професор,
Букіна Єлизавета, студентка архітектурного факультету,
Київський національний університет будівництва і архітектури*

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСЬКИХ ПРОСТОРІВ І ТЕНДЕНЦІЇ
ГЛОБАЛІЗМУ: СПРИЙНЯТТЯ МОЛОДІ**

Постановка проблеми

Сьогодні спостерігається зміна ставлення різних вікових груп населення України до тенденцій розбудови міських просторів. Якщо середнє і старше покоління частково не сприймає тенденції глобалізму і тяжіє до традиції, то молодь, така, яка народилась і виросла в умовах незалежності, отримала вільний доступ до інформації поза межами України, можливість відвідування інших країн і освіти за кордоном, віддає перевагу тенденціям глобалізму. Враховуючи той факт, що завтра майбутнім школярам і студентам доведеться розбудовувати нашу державу, цікавим є розуміти особливості їх світогляду з метою прогнозування розвитку міст на найближчу перспективу.

Основна частина

Сучасна українська молодь менше зв'язана стереотипами, на відміну від їх батьків і особливо дідусів та бабусь, вона більше цікавиться новітніми тенденціями в світі, намагається бути в курсі останніх досягнень в галузі науково-технічного прогресу, тенденцій в світовій архітектурі і будівництві. Бути в курсі світових течій і відповідати їм за стилем життя стає модним. Загальновідомим є факт тяжіння сучасних студентів-архітекторів до нового проектування і будівництва, тоді як значно менше молоді іде працювати до реставраційних фірм. Це закладає певні проблеми на майбутнє, оскільки реставраційна галузь не поповнюється новими кадрами, не передається професійний досвід, втрачається потужна реставраційна школа.

Про ці тенденції наочно свідчить сучасна містобудівна ситуація в великих містах України: історичні об'єкти руйнуються і знаходяться поза увагою, тоді як блискавичними темпами зводяться сучасні багатопверхові комерційні об'єкти. Протипагою цьому процесу може стати механізм регулювання забудови – з одного боку, і заохочення власників і проектувальників до збереження пам'яток в автентичному вигляді – з другого.

Певним кроком на шляху вирішення цієї проблеми може стати робота з архітектурною молоддю, аби зрозуміти, що саме їх приваблює в сучасній архітектурі, який міський простір вони створюватимуть та чи знайдеться там гідне місце історичній забудові. В розвинених європейських країнах (Німеччина, Польща, Австрія) студенти обізнані з новітніми архітектурно-будівельними тенденціями, однак вони виховані на необхідності дотримання законів щодо збереження історичної забудови і її фахової реставрації.

Українські студенти-архітектори все частіше прагнуть отримати другу освіту в європейських країнах, оскільки вважають, що на тлі глобального процесу урбанізації професія архітектора стає все більш актуальною. Отримавши вільний доступ до інформації з усього світу, вони розуміють, що

отримання європейського диплому про освіту – це не обов'язково наступна еміграція з України, навпаки, все помітнішою стає зворотня тенденція, коли українці отримують два дипломи – український і закордонний – і потім повертаються, відкривають в Україні власні фірми і проектні бюро, читають лекції, проводять майстер-класи і таким чином впроваджують на батьківщині отримані за кордоном найсучасніші знання.

На першому етапі таке прагнення пояснюється насамперед емоціями, потребою побачити світ, познайомитись з колегами за кордоном, підсвідомо – самореалізуватись відповідно до зміни запитів сьогодення. На другому етапі розпочинається практичне осмислення свого прагнення другої європейської освіти: визначається напрям підготовки, вибирається країна і ВУЗ, порівнюється вартість навчання. Закордонні ВУЗи вимагають наявність мовного сертифікату не менше рівня А2 (Польща) чи В2 (Німеччина, Австрія), деякі європейські країни, які відчувають складнощі з набором студентів-іноземців (Польща) лояльніше ставляться до рівня володіння мовою, деякі (як Німеччина) надзвичайно жорстко здійснюють відбір за знанням мови, визнають лише окремі сертифікати і вимагають додаткового навчання на підготовчому відділенні конкретного ВУЗу протягом року з подальшою здачею там мовного іспиту.

Навчання в різних країнах і в різних ВУЗах різне за вартістю. Для тих, хто не має змоги платити, існують благодійні фонди і гранти, де включена не тільки вартість навчання, а й наукові дослідження, поїздки на конференції, транспортні та інші витрати. Основний різновид стипендій і грантів для іноземців, які бажають навчатись за кордоном – це урядові програми. Для того, аби взяти в них участь, слід звернутись до уряду певної країни (найчастіше до відділу по культурі чи освіті), а відповіді на найбільш поширені питання вже існують у вигляді популярних брошур для абітурієнтів чи на сайті. Наступний різновид грантів і стипендій – це фінансування самого ВУЗу, складний, проте надійний шлях, якщо майбутній абітурієнт зможе довести свою перспективність, потенціал, зацікавленість в отриманні професії і продемонструвати свої успіхи. Також існують приватні фонди, які підтримують талановитих студентів, там основний критерій – успішність і високий потенціал.

Принципи підготовки архітекторів в Європі і в Україні дещо відрізняються: в Європі (зокрема, в Польщі і в Німеччині) студентів з 2-3 курсу готують до виконання проектів не осібно, а в групах, тим самим залучаючи їх до принципу роботи в команді. Крім того, основним стає самопідготовка студентів: праця в бібліотеці, відвідування семінарів і конференцій. Також відсутній жорсткий контроль за відвідуванням занять протягом семестру, проте жорсткі вимоги висуваються до здачі сесії. Це виховує принципово іншого за світоглядом фахівця, де важлива роль відведена його самоконтролю і вмінню працювати в колективі.

Включення України в світовий процес глобалізму призвів до кардинальних змін в суспільній свідомості, особливо серед молоді. Це дозволяє

передбачити, що в найближчій перспективі молодь почне впроваджувати в Україні тенденції, які сьогодні панують в розвинених країнах світу. Долучення до світових інформаційних мереж змінила уявлення молоді про світ, про життєві потреби, про те, чим вони хочуть займатись в житті. Для середнього і старшого покоління в поняття життєвого комфорту включено: власне житло, постійне місце роботи з фіксованою заробітною платою, власна родина, прогнозована відпустка. Для молодого покоління важлива можливість жити в різних місцях, багато подорожувати, змінювати стиль життя, заняття і місце роботи, самовиражатись і отримувати авторитет серед своїх однолітків, вільний графік праці, для багатьох не таке важливе місце займає власна родина, оскільки безліч молодих людей прагне спочатку самореалізуватись.

Загальні висновки

Як свідчать закордонні соціологічні дослідження, для сучасної молоді найбільш привабливим стає не досягнення високих заробітків, а можливість самореалізації одночасно в різних сферах. Саме тому зменшується % молоді, яка хоче працювати в офісах і навпаки збільшується % креативної молоді, яка хоче заробляти на своєму самовираженні, подорожує автостопом по країнах світу, знімає про це фільми і викладає їх в мережі (це пояснює поширення бізнесу на продукті вуличної культури, відкриття арт-кластерів-просторів нового типу, тощо).

Можна спрогнозувати, що із залученням до вирішення проблем просторів міст України молоді, яка отримала освіту за кордоном, сам характер цих просторів стане іншим, відповідним сучасним урбаністичним тенденціям, посиляться процес осучаснення просторів з появою будівель нового функціонального призначення, до забудови залучатимуться закордонні фахівці і інвестори. Як можна пересвідчитись, сьогодні багато житлових, громадських, промислових об'єктів України не відповідає світовим нормам і застаріли за архітектурою, тому можна спрогнозувати посилення тенденцій їх модернізації.

*Сингаєвська Марія Андріївна, асистент кафедри містобудування
Київського національного університету будівництва і архітектури*

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ФАКТОРІВ НА МОДЕРНІСТСЬКУ АРХІТЕКТУРУ УКРАЇНИ 1920-30 ТА 1960-80 РОКІВ

Друга хвиля модернізму 1960-80 років в Україні ознаменувала завершення періоду сталінізму та звернення до ідей авангарду 1920-30 років. Спадковість деяких принципів та прийомів модернізму обґрунтована подібністю соціальних та політичних факторів на новому етапі. Доцільним постало дослідження впливу подібних соціально-політичних факторів на архітектуру обох періодів та виявлення шляхів трансформації первинних ідей авангарду в архітектурі Другої хвилі модернізму в Україні.

Значні політичні та соціально-економічні перетворення післявоєнного періоду мали визначальний вплив на архітектуру України першої третини ХХ